

Түргär, нимдär болн көөгдär тосгхмн

Коммунистическ партъ болн Советск правительств Хальмг автономн танггчн эдл-ахун болн культури тосхлтин тускар агъу ик килмджән өгчәнә.

Парти болн правительствн санан-седкләрн Хальмг автономн танггч токтаснас нааран джил үлү чигә цаг давв. Давсн эн цагин эргид Советск Хальмгин өргн теегин агъуд—хотл балгсн Элстд, кбдлмшч кесг поселксар, колхозмудар, совхозмудар ик гидг тосхлтин кбдлмш урд уэгдд угаггар делгрв.

Зуг ниднин джилин 7-8 сарин эргид мана танггчд 9233 квадратн метр агъута коммунальн гермуд, дакад совхозмудар—13500 метр агъута гермуд тосхгдсн. Терүнәс талдан селәнә эдл-ахун банкин болн коммунальн банкин кредитәр 1500 өрк-бул бийстән гермуд бәрлж авчхав, эс гидж ут-туршдан 50 минггн квадратн метр агъута гермуд тосхгдв.

Манц болн Яшкл голмудин бельчрәр, Кбк тенггсин барун өмнк теегәр, Шорвин нуурмудин кбвәггәр, Сал гол деер ахр цагин эргид кесг поселкс, тер тоод Улдчн, Кевюд, Целинн, Комсомольск поселкс, Чапавин нертә совхозин, 112-ч номертә совхозин 4-ч отделенә болн нань чигн кесг шин поселкс босхгдцхав.

Башанта, Каспийск, Мало-Дербег поселкс ик гидг тосхлтин газрмудт хуврв. Эднәс зәрмсн балгснд хуврхцагн хол биш.

Эн джилин тосхлтин кбдлмш улм ик. Зуг Элст балгснд 36 сай гар арслн мбннгнә тосхлтин кбдлмш кегдхмн, тер тоод гостиниц, 600 ормта культури Гер, тустустан 400—520 ормта хойр ик школ, джилдән 600 машиясх чидлтә ясвин завод, зунн кинотеатр тосхгдхмн, әмтн бәәдг гермуд тосхлгнд 13 сай 707 минггн арслн мбннгн гарггдхмн.

Тосхлтин кбдлмш мел цуг райодар, поселксар кегддженә. Зуг Западн районд машиннтракторн мастерской, 280 ормта школ, автопавильон, нань чигн кесг объектс—ут-туршдан 2 сай 626 минггн арслн мбннгнә тосхлтин кбдлмш кегдхмн; Яшалтинск района тосхлтин кбдлмш улм ик—әнүнд ут-туршдан 2 сай 926 минггн арслн мбннгнә тосхлтин кбдлмш кегдхмн.

Иим агъу ик тосхлтин зураг кудцәхин тблә, хамгин турун болдж цуг материальн-техническ чидлән—машинггән болн олн зүсн механизман, кбдлмшч улсан, тосхлтин материал яггдж зббдженән эртәс тодрха кевәр диглдж авх кергтә. Түргär, кимдär болн сәәхнәр тосхлгн—цуг тосхачрин, инженерн-техническ кбдлчирин, цуг эдл-ахун гардачрин гол тбрн болх збвтә.

Ниднин джилин тосхлтин кбдлмш, нег үлү әнүнә чинриг му болв гидж келх кергтә. Гермуд дотрас болн газаггасн шаллдж сәәхрүллгн болн әмтн бәәдг гермудин өөрк тосхлт кесг саамдан мууггар кегдсн йовдл гарсми. Тосхгдджасн кесг гермуд болн талдан чигн объектс, герин альк нег әнүгн, эс гидж кергтә материал—чолун, кирпич, шифер, оралх модн цагтан эс белдгдснә учрар тосхлтин кбдлмшт таслвр ховр бишәр гарлг бәәсн.

Тосхлтин организац цуг ән хамгиг тоолдж, тосхлтин кбдлмшт тиим дуту-дувдс гархк збв уга. Тосхгдсн гермуд—сарул сәәхн болн кевтә болх збвтә.

Тосхлтин чинринь өбдлүлгнә, кбдлмшчирин куч-кблсиг дигтә сәәнәр бурдәлгнә болн тосхлтд бәәрн газрин материал икәр олзлгнә тбрмуд—тосхлтин халхин эркн тбрмуд болджана. Эн тбрмуд иләр хаггәллгнд партийн болн тосхачрин профсоюзин комитетсин нильчн дегд ик болдг. Мел эдн кбдлмшчнр заагт социалистическ дбрлдә бурдәдж, олн тосхачнриг түргär, кимдär болн сәәхнәр тосхлгнд аксх збвтә.

Манд тосхлтс болгнниг цаг-цагн кудцәх цуг эварг—олн зүсн машин, механизм, чадлг-чидлг кбдлмшчнр цугтан бәәнә. Зуг эврә эваргән, элвг техникән буклн өлзлх кергтә.

Танггчн тосхачнр, партийн, советск болн профсоюзн организац СССР н Деед Советин сунггвр уктлжх соцдбрлдәг улм өргәр делгрүлдж, агъу ик тосхлтин зурагән үзмдгтә сәәнәр кудцәхәр нооллдж йовна.

Тосхлтин кбдлмшт соцдбрлдәнә тугиг улм өблән бәрлдж, әмтн бәәдг сән-сәәхн гермуд тосхлгн—мана эркн чинртә тбр.